

Consultatie quarantaineplicht

Vanuit volksgezondheid zijn grote twijfels te stellen bij het effect van deze quarantaineplicht. Zo'n plicht heeft alleen waarde als de quarantaineplicht in de besmettelijke periode van een reiziger of positief getest persoon zo snel mogelijk kan worden gehandhaafd en de plicht uitvoerbaar is. Handhaving is immers noodzakelijk omdat vooral de vrijwillige naleving door mensen die uit een hoogrisicogebied komen, erg laag ligt. Dit betekent waarschijnlijk dat lang niet alle personen, waarvoor straks de plicht gaat gelden, die ook gaan naleven.

Juist over de handhaafbaarheid (en de uitvoerbaarheid) van deze plicht bestaat grote twijfels (zie hieronder). Daarnaast geldt dat handhaving capaciteit schaars is. Het inzetten van deze capaciteit voor het handhaven van deze plicht betekent dat deze capaciteit niet meer kan worden ingezet voor de handhaving van coronamaatregelen in de openbare ruimte (waar deze handhaving daadwerkelijk bijdraagt aan het voorkomen van besmettingen).

Handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid

De plicht werkt alleen als:

- De registratie volledig sluitend is.
Voor positief geteste mensen die getest zijn in de GGD-teststraat is de registratie volledig en snel toegankelijk; voor positief geteste mensen die elders zijn getest (commerciële teststraten, zorginstellingen) is de registratie niet volledig en is vaak dagen na de uitslag pas bekend bij de GGD.
- Het niet naleven van quarantaine vast te stellen is.
Het niet naleven van quarantaine is niet objectief vast te stellen, dat kan alleen op basis van uitlatingen van de persoon die wordt gebeld of op basis van vermoedens van degene die belt. Dat is allebei uiterst subjectief en aanvechtbaar.
- Het niet naleven van quarantaine binnen 1 dag wordt gemeld.
Die snelheid vergt een flinke investering in de organisatie die moet gaan bellen, daar een registratie van moet bijhouden en de bevindingen moet melden bij de burgemeester.

De handhaving wordt bij de burgemeesters van de woon- of verblijfplaats neergelegd in de vorm van de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom (LOD). De LOD kent hierbij de volgende nadelen:

- LOD is herstelsanctie die zich uit zijn aard niet leent voor spoedeisendheid, getrapte handhaving.
- Het is een vrij traag middel, dat lastig toepasbaar is als het gaat om een korte periode. Eer de LOD is opgelegd is waarschijnlijk de quarantaineplicht van 14 dagen al voorbij. Het vereist daarnaast dossiervorming en zienswijzen.
- Bovendien wordt een dwangsom pas verbeurd nadat deze is opgelegd en opnieuw overtreding is geconstateerd. Dat betekent dat er dus al minimaal 2 controlemomenten en dus 2 keer overtredingen geconstateerd moeten worden. En dat dus met de allergrootste spoed na de eerste constatering een formele last onder dwangsom moet worden genomen en bekendgemaakt aan de betrokkene.
- Hiermee lijkt het niet realistisch dat de handhaving dusdanig is dat de persoon in kwestie weer in quarantaine gaat en dit uitstraalt naar anderen. De vraag is of de ernst van de overtreding niet meer daadkracht vraagt ('lik op stuk');
 - Eerste overtreding zonder gevolgen geeft voor een calculerende burger geen goed signaal.
 - Lage pakkans en niet meteen sanctie (hoe effectief is deze maatregel?)

- Wat als LOD wordt genegeerd, wat is dan het vangnet zonder strafrechtelijke achtervang of bestuursdwang mogelijkheid.

•
 Het wetsvoorstel wordt daarnaast gekenmerkt door een enorme gelaagdheid: minister, voorzitter veiligheidsregio, burgemeester. De ervaring leert dat gelaagdheid in het algemeen niet zorgt voor snelheid. Gelaagdheid staat veelal synoniem voor onoverzichtelijke bevoegdheids- en taakverdelingen.

In het verlengde hiervan wordt het van belang geacht dat de informatie-verantwoordelijkheid bij de voorzitter veiligheidsregio wordt gelegd. De voorzitter moet dan als doorgeefluik gaan functioneren van een enorme hoeveelheid – gevoelige (persoonsgegevens) – informatie. Bedrijfspersonenvervoer moet verklaringen inzamelen van reizigers. Die verklaringen moeten ze dan zenden aan de voorzitter en die moet het dan weer zenden aan de minister.

- Qua informatie-uitwisseling is dit een zeer kwetsbaar traject met teveel schakels.
 - Waarom wordt in het wetsvoorstel niet voorzien in een systeem waarbij de melding direct naar de minister gaat, bijvoorbeeld via de douane? Bij een dergelijk systeem blijft de informatie in ieder geval binnen één bestuurslaag (de rijksoverheid).

De maximum termijn van de quarantaineverplichting is 14 dagen. In de praktijk is deze waarschijnlijk 10 dagen.

- Is de effectiviteit van de voorgestelde maatregel in dit licht bezien – waarbij eerst quarantaineformulieren verzameld worden, de formulieren vervolgens doorgezet moeten worden, het nabellen door een belteam, het langsgaan door een BOA en vervolgens handhaving door een LOD - realistisch? Waarbij het ook de vraag is in hoeverre het wenselijk is dat BOA's "achter de voordeur" gaan controleren.

Financieel

De memorie van toelichting verwijst naar financiële compensatie voor extra taken op het gebied van corona.

- De memorie van toelichting gaat hierbij in op de compensatie voor GGD-en en veiligheidsregio's maar geeft niet aan hoe de financiële compensatie van gemeenten loopt.